

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה	משפט מינהלי ממשלה - אתיקה
תאריך: ט' אדר ב' התשנ"ז, 18 מרץ 1997 עדכון: אדר ב' התשס"ג, מרץ 2003 מאי 2020 מספר הנחיה: 1.1707	הסתייעות ביועצים חיצוניים בלשכות חברי הממשלה

הסתייעות ביועצים חיצוניים בלשכות חברי הממשלה

1. הנחיה זו ניתנת בעקבות מקרים בהם נעזרו שרים וסגני שרים (להלן: **חברי הממשלה**) בשירותיהם של יועצים חיצוניים בתחומים שונים, שלא בתמורה או בתמורה חלקית. הנחיה זו מטרתה להבטיח שפעילותם של יועצים חיצוניים בלשכות חברי הממשלה, שאינם עובדי המדינה, תוסדר באופן העולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי ועם האחריות הכרוכה בפעילות שיש בה השפעה על קבלת ההחלטות הממשלתית.

2. ראשית יובהר, כי אין כמובן מניעה שחברי ממשלה יתייעצו מעת לעת עם אדם זה או אחר, מומחה, מכר, ידיד, באופן לא פורמלי. יחד עם זאת, כשמדובר ביועץ ממוסד ושיטתי, או כשמדובר ביועץ חיצוני הפועל מטעמו של חבר הממשלה, בתחומי הפעילות של המשרד הממשלתי וכחלק מהתפקיד שאותו ממלא חבר הממשלה, ישנם קשיים וסיכונים משפטיים לשרים, לשירות המדינה וליועצים עצמם. בנוסף לניגודי עניינים הקשורים בעיסוקיהם הפרטיים של היועצים מול עיסוקיהם במחיצת השר, ייתכנו סוגים נוספים של בעיות במגוון תחומים, לרבות במישורי יחסי העבודה, תביעות אזרחיות, וכן בתחום המינהל התקין. הדברים אמורים גם לגבי מקרים בהם יועץ חיצוני פועל מטעמו של השר באופן חד פעמי או מזדמן, או בנושא נקודתי.

3. כדי להימנע מסיכונים וקשיים אלה, **הכלל הוא כי יש להימנע מהעסקת יועצים חיצוניים שלא בתמורה או בתמורה חלקית בלשכות חברי הממשלה**. יחד עם זאת, יש וצרכי העבודה מחייבים לעתים לסטות מן הכלל הזה, והדבר אפשרי באופן חריג, אך למקרים כאלה נקבעו הנחיות בתקנון שירות המדינה (ראו פסקאות 02.414, 02.415 ו-02.534 לתקשי"ר). יודגש, כי כל העסקה חריגה שכזו, טעונה אישור נציבות שירות המדינה בכלל זה, יש לבחון כי מתקיים צורך מיוחד בהעסקת היועץ החיצוני וכי אין מדובר בעבודה שלפי טיבה ומהותה צריכה להיעשות על-ידי עובד המשרד. כמו כן, על היועץ המשפטי של המשרד לוודא שעיסוקיו הנוספים של היועץ החיצוני ויתר ענייניו האישיים אינם מעמידים אותו בניגוד עניינים תדיר המונע את מילוי התפקיד הציבורי.

4. בכל מקרה, במקרים החריגים שבהם תתאפשר העסקת יועצים חיצוניים, בשכר, בתשלום סמלי או אף ללא תמורה, יש לוודא כי הדבר ייעשה, כקבוע בהוראות התקשי"ר, ובכפוף להסדרת שאלות משפטיות, כגון, עריכת הסדר ניגוד עניינים, היבטי טוהר מידות וכיוצא באלה, טרם תחילת ההעסקה. למען הסר ספק, הנחיה זו אינה חלה על התקשרות עם יועצים פוליטיים, המועסקים כיועצים חיצוניים בתשלום במסגרת התקשרות קבלנית (בהתאם להוראות פסקה 02.522 בתקשי"ר).